

RECITE NASILJU

NE! NO! NON! NEIN!

IMATE PRAVICO DO VARNOSTI IN ŽIVLJENJA BREZ NASILJA.

zavod emma
center za pomoč žrtvam nasilja

UNHCR
The UN Refugee Agency

RECITE NASILJU

NE! NO! NON! NEIN!

Brošura je bila ustvarjena znotraj projekta "Psihosocialna podpora in aktivnosti namenjene preprečevanju in odzivu na spolno nasilje in nasilje po spolu v Sloveniji". Naročnik projekta je Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), izvajalec pa Rdeči križ Slovenije v sodelovanju z Zavodom EMMA - Centrom za pomoč žrtvam nasilja.

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) ima pooblastilo, da skrbi za mednarodno zaščito beguncev. UNHCR skupaj z državami članicami tako deli odgovornost za zagotavljanje zaščite pred spolnim in nasiljem po spolu osebam, za katere je odgovorna.

Spolno nasilje in nasilje po spolu sta obliki nasilja, osnovani na spolnih normah in odnosu neenake moči. Takšno nasilje obsega sledeče oblike: nasilje v družini, posilstvo, spolna zloraba, spolno nadlegovanje, ustrahovanje na delovnem mestu, trgovina z ljudmi in prisilna prostitucija.

Čeprav je tarča takšnega nasilja lahko kdorkoli – ženske, moški, fantje, dekleta – se pogosto izkaže, da za ženske in dekleta obstaja večje tveganje takšnega nasilja.

Nasilje nad ženskami se ne tiče samo posameznika, ampak se tiče družbe kot celote, kakor vsi drugi (ekonomski, zdravstveni, socialni, politični) družbeni problemi.

Nasilje na ženskami – nasilje po spolu je posledica spolne neenakosti v družbi in neenakega razmerja moči med spoloma. Izvira iz kulturnih vzorcev nekaterih običajev in tradicij, iz vzgoje in verskih prepričanj.

Moški so prav tako lahko žrtve nasilja, ampak se to v praksi dogaja redkeje. Takšno nasilje je povsem nesprejemljivo in je tudi kaznivo dejanje.

Ukrepanje proti nasilju je sestavljeno iz preprečevanja in odziva na vsako obliko nasilja, tako v družini ali družbi, ter zagotavljanja enakih možnosti za oba spola.

KAZALO

Nasilje nad ženskami	5
Oblike nasilja	6
Fizično nasilje	6
Psihološko nasilje	6
Finančna zloraba	7
Zalezovanje	7
Spolno nasilje	8
Trgovina z ljudmi	8
Vpliv nasilja	10
Nasilje nad otroki	11
Preprečevanje nasilja	12
Ali trpite nasilje?	13
Nevladne organizacije	15

Nasilje nad ženskami

Nasilje nad ženskami vključuje dejanja, kot so družinsko nasilje, posilstvo v zakonu ali kakršnakoli druga oblika posilstva, nadlegovanje na delovnem mestu, trgovanje z ženskami ali dekleti za namene spolnega ali katerekoli druge vrste izkoriščanja, škodljive tradicionalne prakse, kot je pohabljanje ženskih spolnih organov, prisilne ali prezgodnje poroke, uboji iz časti itd.

Nasilje nad ženskami je razširjen pojav. Prisoten je povsod po svetu, ne glede na to, kako razvita je neka družba ali država. Žrtve nasilja so drugega porekla, rase, nacionalnosti, spolne usmeritve itd.

Nasilje nad ženskami je vsako dejanje, zagrešeno proti volji osebe, in vključuje psihološko, fizično, spolno ali ekonomsko zlorabo.

Storilec je lahko družinski član (mož, sin, oče, brat, stric), znanec (prijatelji, šef) ali neznani moški.

Ženske pogosto krivijo sebe, vendar je odgovornost vedno na storilcu in le na njem, ne glede na to, kar pravi ali počne druga oseba, zloraba in nasilje ni nikoli krivda žrtve.

Raziskave kažejo, da je 95% nasilja povzročenega s strani moških. Vendar, tudi moški in fantje so žrtve nasilja, pogosto verbalno nadlegovani s strani žensk.

Oblike fizičnega nasilja

Fizično nasilje

je kakršnakoli uporaba fizične sile, ki osebi povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na povzročene poškodbe.

Nekatere oblike fizičnega nasilja:

- udarci z roko ali različnimi predmeti,
- lasanje,
- porivanje,
- »tolčenje ob zid«.

Psihološko nasilje

je vsako dejanje, ki posamezniku povzroči psihološko škodo, kot je strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, občutek ogroženosti ali kakršnakoli oblika duševne stiske.

Nekatere oblike psihološkega nasilja:

- klevetanje ali žaljenje,
- kričanje,
- izsiljevanje,
- grožnje s fizičnim nasiljem.

Oblike fizičnega nasilja

Finančna zloraba

je neupravičena kontrola ali nadzor nad vedenjem posameznika, ko pride do uporabe in razporeditve denarja, preprečuje dostopa do lastnega dohodka, vključno s skupnimi sredstvi družinskih članov.

Nekatere oblike finančne zlorabe:

- omejevanje dostopa do zaposlitve,
- omejevanje dostopa do osebnih ali skupnih finančnih sredstev,
- neupoštevanje finančnih odgovornosti do družinskih članov, kot je preživnina,
- siljenje žrtve v jemanje posojil in podpisovanje pogodb.

Zalezovanje

je ponavljajoč, dolgotrajen in neželjen vdor v zasebnost in življenje določene osebe, ki ji/mu povzroči strah za njeno/njegovo varnost.

Nekatere oblike zalezovanja:

- ponavljajoče opazovanje,
- ponavljajoči nasilni poskusi neposrednega kontakta ali kontakta po telefonu in/ali e-mailu.

Oblike nasilja

Spolno nasilje

je lahko v številnih različnih oblikah. Vsem oblikam je skupno, da so osebe zlorabljene v nasprotju z njihovo voljo. Oseba, ki je žrtev spolnega nasilja, se lahko na prvi pogled strinja, ampak pod prisilo. Mogoče je tudi, da se oseba ne upira storilcu, ker je varneje za žrtev kaznivega dejanja, da se strinja (čeprav samo navidezno). Zato, ko se odločamo, če je določeno dejanje nasilje, upoštevamo predvsem, ali imajo žrtve občutek, da je njihovo telo zgolj sredstvo za zadovoljevanje potreb druge osebe.

Najbolj pogoste oblike spolnega nasilja so:

- posilstvo,
- prisilni spolni odnos,
- spolno mučenje,
- poniževanje,
- spolno suženjstvo,
- pohabljanje spolovil,
- prisilni incest.

Spolno nasilje **nad moškimi** je po navadi način za storilca, da si podredi žrtve, tako da pokaže svojo moč nad njimi ali jih poniža.

Trgovina z ljudmi

Trgovina z ljudmi

je oblika modernega suženjstva, saj pomeni resno kršitev več človekovih pravic. Trgovina z ljudmi ne prizna človeške svobode in dostojanstva ter predstavlja hud zločin, saj krši pravice žrtve do varnosti, spolne nedotakljivosti in svobode gibanja, govora, izražanja in mišljenja.

Nekatere oblike trgovine z ljudmi:

- prisilna prostitucija,
- prisilno delo,
- prisilno beračenje,
- prisilne poroke,
- nelegalne posvojitve,
- spolna zloraba otrok za denarno korist,
- snemanje spolne zlorabe otrok,
- služabništvo,
- prisilna kriminalna dejavnost,
- trgovina z organi, tkivi in krvjo.

Vpliv nasilja

Vpliv nasilja je odvisen od več faktorjev, kot so dejavniki zlorabe, odziv okolja, podpora družabne mreže, osebne lastnosti, mehanizmi za spopadanje s stresom itd.

Nekatere socialne posledice nasilja:

- umik iz okolja – prekinitev stikov z drugimi,
- pomanjkanje družbene mreže,
- napetost, nelagodje,
- občutek šibkosti,
- občutek strahu, sramu ali krivde,
- samodestruktivnost in izguba zaupanja.

Zdravstvene posledice nasilja:

- nosečnost,
- spolno prenosljive bolezni,
- nevrotična reakcija (depresija, utesnjenost, napadi panike),
- motnje spanja, motnje prehranjevanja (anoreksija, bulimija, podhranjenost, dehidracija),
- zloraba alkohola in drugih substanc,
- motnje v koncentraciji,
- agresija do sebe in drugih,
- spolne težave,
- posttravmatska stresna motnja - PTSM.

Nasilje nad otroki

Uporaba nasilja za kaznovanje otrok pomeni kršenje otrokovih pravic. V mnogih primerih lahko pri otrocih povzroči resno telesno ali psihološko travmo; otrokom sporoča, da je nasilje sprejemljiva in ustrezna metoda za reševanje konfliktov ali siljenje drugih, da naredijo, kar smo jim rekli.

Nasilje pusti posledice na celotnem psiho-fizičnem razvoju otroka. Otroci so lahko zaznamovani, jezni, imajo učne in vedenjske težave v šoli ali motnje spanja.

Zlorabljeni otroci lahko postanejo agresivni in destruktivni. Njihova samopodoba je negativna in s težavo zaupajo ljudem. Pri otrocih, ki so izkusili nasilje, je večja verjetnost psiholoških težav (depresija, utesnjenost), da postanejo odvisni od legalnih ali nelegalnih substanc, da postanejo sami nasilni ali imajo probleme pri reševanju sporov.

Otroci so žrtve, tudi če so samo priče nasilju.

Preprečevanje nasilja

Za nasilje ni izgovora!

Ko oblasti v Republiki Sloveniji zaznajo kršitve, je njihova dolžnost, da ustavijo in kaznujejo storilce in odobrijo primerno nadomestilo za žrtve.

Preprečevanje in ustavitev nasilja je pogosto težje zaradi pomanjkanja odziva s strani družbe. Priče nasilja na primer verjamejo, da se ne smejo mešati v družinske odnose. Ampak nasilje ni osebni problem same ženske ali moškega, ki trpi, ampak je zločin. Zato se mora družba odzvati in poslati storilcem sporočilo, da je njihovo vedenje nesprejemljivo in ne bo tolerirano.

Ženske, otroci, mladi fantje in dekleta, obubožani, ranljive skupine, ostareli, prosilci za azil in begunci so posebej ranljivi glede nasilja. Prosilci za azil, ki iščejo pomoč, morajo biti obravnavani posamično in ob podpori prevajalca, ki ima zadostno znanje o postopku in zakonodaji ter zna pomagati žrtvi. Osebe, ki iščejo pomoč, pogosto niso seznanjene z vlogo socialnih, zdravstvenih in sodnih ustanov v Sloveniji. Najboljši način za nudenje podpore je vključitev nevladnih organizacij, ki lahko pomagajo z družbenim zagovorništvom in nadaljnjimi napotitvami na ustanove in organizacije, ki so odgovorne za nudenje psiho-socialne podpore žrtvam nasilja, kakor tudi storilcem.

Ali trpite nasilje?

Če trpite nasilje, bi morali poiskati pomoč. Obstajajo tudi programi, ki nudijo pomoč storilcem.

Pomoč lahko poiščete oz. vam jo zagotovi:

- Policija
- Center za socialno delo
- Nevladne organizacije
- Vaše socialno okolje

Policija

Kadarkoli je vaš partner nasilen do vas, pokličite 113. Policija se je dolžna odzvati vsakič, ko je vaša varnost ogrožena, in primerno reagirati.

Na 080 12 00 lahko anonimno prijavite vsako nasilje, ki ga opazite.

Če ne morete poklicati policije, lahko nasilje prijavite v sledečih dneh na policijski postaji ali pa ga prijavite v pisarni državnega tožilstva.

Prijava nasilja na policijski postaji (zapisnik, zbiranje dokazov, predaja le-teh na državno tožilstvo). Obstaja tudi možnost, da vas spremlja oseba, ki ji zaupate, ali prevajalec.

Recite nasilju NE!

Ali trpite nasilje?

Center za socialno delo - CSD

Po prejetju prijave nasilja bo CSD:

- sprožil postopek, ki žrtvi nasilja zagotovi strokovno podporo;
- sprožil postopek za zaščito mladoletne osebe;
- nudil podporo in strokovno obravnavo storilcu.

Žrtve nasilja imajo pravico do spremstva osebe, ki ji zaupajo, ali prevajalca.

Družbeno okolje

Poiščite podporo pri družini, prijateljih, znancih, sodelavcih in jim povejte, kaj se je zgodilo oz. ali se vam še vedno dogaja. Lahko vam pomagajo najti strokovno pomoč.

Nevladne organizacije

Pomoč lahko najdete pri nevladnih organizacijah, še posebej, če nimate nikogar, s komer bi lahko govorili. Lahko vam pomagajo najti varen prostor.

Nevladne organizacije, ki se ukvarjajo s strokovno pomočjo žrtvam nasilja, nudijo naslednje oblike brezplačne pomoči:

- Telefonsko svetovanje za žrtve nasilja
- Osebno svetovanje osebam, ki so bile ali so še vedno žrtve nasilja
- Psihosocialno podpora za žrtve nasilja
- Skupine za samopomoč za žrtve nasilja
- Spremljanje na ustanove za žrtve nasilja
- Socialno zagovorništvo za žrtve nasilja
- Družabništvo – individualna pomoč otrokom in mladostnikom, ki so žrtve nasilja
- Varna namestitev v varnih hišah ali kriznih centrih za žrtve nasilja
- Svetovanje za žrtve trgovine z ljudmi
- Krizno namestitev za žrtve trgovine z ljudmi
- Pomoč pri vrnitvi domov za žrtve trgovine z ljudmi
- Pomoč pri (ponovni) socializaciji in vključitvi na delo
- Delavnice za osnovnošolce in srednješolce
- Treningi socialnih veščin za moške storilce nasilja nad ženskami

POMEMBNE TELEFONSKE ŠTEVILKE

V primeru pritožbe ali pohvale glede izvedbe aktivnosti projekta ali osebja, ki te aktivnosti izvaja, nam prosimo pišite na: zeroviolence@rks.si. Hvala!

- **POLICIJA** 113
- **SOCIAL SERVICE**
 - Ljubljana Vič 01/ 200 21 40
 - Ljubljana Center 01/475 08 00
 - Logatec 01/ 759 06 70
 - Maribor 02/ 250 66 00
 - Velenje 03/ 898 45 00
 - Postojna 05/ 700 12 00
- **Zavod EMMA, Center za žrtve nasilja** 030/777 970 in 080 2133

Moje telefonske številke:
